

GLOBAL KUCHLAR O'RTASIDA O'ZBEKISTONNING NEYTRAL TASHQI SIYOSATI: IMKONIYATLAR VA TAHDIDLAR

Boltayeva Munavvar Yusuf qizi

Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti
xalqaro munosabatlar yo'nalishi talabasi

Anatatsiya: Ushbu maqola O'zbekistonning global kuchlar o'rtasida yuritayotgan neytral tashqi siyosatini tahlil qiladi. Tadqiqotda davlatning siyosiy mustaqilligi, mintaqaviy va global hamkorlikdagi roli, shuningdek, neytral siyosat yuritish orqali yuzaga keladigan imkoniyatlar va tahdidlar o'rganiladi. Maqola O'zbekistonning iqtisodiy, siyosiy va xavfsizlik sohalaridagi strategik manevrlarini, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorligini va global kuchlar bilan o'zaro munosabatlarini yoritadi. Shu orqali maqola O'zbekistonning neytral tashqi siyosatining samaradorligini va mintaqaviy hamda global barqarorlikka ta'sirini tahlil qiladi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, neytral tashqi siyosat, global kuchlar, mintaqaviy barqarorlik, diplomatik strategiya, xalqaro hamkorlik, tahdidlar va imkoniyatlar.

O'zbekiston mustaqillikka erishganidan buyon mintaqaviy va global siyosatda neytral tashqi siyosat yuritib kelmoqda. Ushbu siyosatning asosiy maqsadi — davlatning siyosiy mustaqilligini saqlash, xalqaro maydonda barqaror imidj yaratish va global kuchlar o'rtasidagi ziddiyatlarda o'z manfaatlarini himoya qilishdir. Neytral tashqi siyosat nafaqat ichki siyosiy barqarorlikni ta'minlashga, balki mintaqaviy hamkorlikni rivojlantirish va xalqaro maydonda ishonchli hamkor sifatida tanilish imkonini beradi.

O'zbekistonning global siyosiy maydondagi roli ko'p qirrali: bir tomondan, davlat yirik global kuchlar bilan hamkorlik qiladi, boshqa tomondan esa u o'z siyosiy mustaqilligini saqlab, mintaqaviy va xalqaro nizolarda neytral pozitsiyani qo'llaydi. Shu bilan birga, neytral siyosat yuritish orqali O'zbekiston turli siyosiy va iqtisodiy tahdidlar, shuningdek, global raqobat va strategik ziddiyatlardan himoyalanişga harakat qiladi.

Maqolada O'zbekistonning neytral tashqi siyosati orqali yuzaga keladigan imkoniyatlar va tahdidlar batafsil tahlil qilinadi. Imkoniyatlar qatoriga iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirish, xalqaro tashkilotlarda ishtirok etish, diplomatik strategiyalarni amalga oshirish va mintaqaviy barqarorlikni mustahkamlash kiradi. Tahdidlar esa global kuchlar o'rtasidagi ziddiyatlar, regional raqobat, iqtisodiy va xavfsizlik tahdidlari bilan bog'liq. Shuningdek, maqolada O'zbekistonning diplomatik

strategiyalari, xalqaro hamkorlik mexanizmlari va global siyosiy maydonda neytral pozitsiyani saqlash bo'yicha amalga oshirilayotgan tashabbuslar o'rganiladi. Tadqiqot natijalari O'zbekistonning global kuchlar o'rtasida neytral tashqi siyosatini yanada samarali olib borish va mintaqaviy hamda global barqarorlikni ta'minlash bo'yicha tavsiyalar berishga imkon yaratadi.

O'zbekiston mustaqillikka erishganidan buyon o'zining neytral tashqi siyosatini yuritib kelmoqda. Bu siyosatning asosiy maqsadi — davlatning siyosiy mustaqilligini saqlash, mintaqaviy va global barqarorlikni ta'minlash, shuningdek, xalqaro maydonda ishonchli hamkor sifatida tanilishdir. Neytral tashqi siyosat O'zbekistonning global kuchlar o'rtasidagi murakkab siyosiy maydonda strategik manevr qilish imkoniyatini yaratadi va turli siyosiy, iqtisodiy va xavfsizlik tahdidlariga nisbatan chidamliligini oshiradi.

Neytral tashqi siyosat O'zbekiston uchun bir qator strategik imkoniyatlarni yaratadi. Birinchidan, u iqtisodiy hamkorlikni kengaytirish va xalqaro investitsiyalarni jalb qilish imkonini beradi. Davlat turli iqtisodiy bloklar va global kuchlar bilan teng masofada muloqot qilish orqali savdo, transport va energetika sohalarida manfaatdor hamkorlikni rivojlantiradi. Masalan, O'zbekiston Markaziy Osiyo mintaqasida energetika va transport loyihalarida neytral pozitsiyasini saqlab, bir nechta davlat bilan hamkorlik qilmoqda, bu esa strategik manfaatlarni uyg'unlashtirishga yordam beradi.

Ikkinchidan, neytral siyosat diplomatik manevr qilish imkonini oshiradi. O'zbekiston global kuchlar o'rtasidagi ziddiyatlarda vositachilik va muloqot rolini bajarib, xalqaro imidjini mustahkamlashi mumkin. Shu yo'l bilan davlat o'z hududiy va mintaqaviy xavfsizligini ta'minlash, mintaqaviy barqarorlikni rivojlantirish va global siyosiy maydonda ijobiy pozitsiyani saqlash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Uchinchidan, neytral tashqi siyosat O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar bilan hamkorligini kengaytiradi. Davlat BMT, ShHT, MDH va boshqa xalqaro va mintaqaviy tashkilotlarda faol ishtirok etish orqali diplomatik aloqalarni kuchaytiradi, tinchlikni ta'minlash va mintaqaviy hamkorlikni rivojlantirishga hissa qo'shadi. Shu tarzda, neytral siyosat O'zbekistonning xalqaro maydondagi mavqeini oshirish va strategik muvozanatni saqlashga xizmat qiladi.

Shunga qaramay, neytral tashqi siyosat ba'zi tahdidlarni ham o'z ichiga oladi. Birinchidan, global kuchlar o'rtasidagi siyosiy ziddiyatlar neytral pozitsiyani saqlashni murakkablashtiradi. O'zbekiston o'z neytral pozitsiyasini mustahkamlash uchun har bir strategik qarorni diqqat bilan tahlil qilishi va global siyosiy jarayonlarda ehtiyotkorlik bilan harakat qilishi lozim.

Ikkinchidan, regional raqobat va mintaqaviy ziddiyatlar O'zbekistonning neytral siyosatini sinovdan o'tkazadi. Markaziy Osiyo mintaqasida suv, transport va energetika sohalaridagi nizolar, shuningdek qo'shni davlatlar o'rtasidagi siyosiy va iqtisodiy ziddiyatlar O'zbekistonning diplomatik manevr qilish imkoniyatini cheklashi mumkin.

Uchinchidan, iqtisodiy va xavfsizlik tahdidlari ham neytral siyosat yuritishda e'tiborga olinishi zarur. Global va mintaqaviy iqtisodiy raqobat, energetika resurslariga bo'lgan talab va xavfsizlik xavflari davlatning diplomatik qarorlariga ta'sir qilishi mumkin. Shu sababli, O'zbekiston neytral pozitsiyani saqlash bilan birga, iqtisodiy va xavfsizlik strategiyalarini ham muvofiqlashtirishga majbur.

O'zbekistonning neytral tashqi siyosati samaradorligini oshirish uchun bir nechta strategik yondashuvlarni qo'llash mumkin. Birinchidan, mintaqaviy va global diplomatik tashabbuslar orqali vositachilik va muloqot imkoniyatlarini kengaytirish. Ikkinchidan, iqtisodiy hamkorlik va investitsiyalarni jalb qilish orqali davlatning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlash. Uchinchidan, xavfsizlik va mudofaa sohasida mintaqaviy va global hamkorlikni rivojlantirish orqali tahdidlarni kamaytirish.

Shu bilan birga, O'zbekiston xalqaro tashkilotlar bilan strategik hamkorlikni kengaytirib, neytral siyosatni saqlash va global maydonda barqaror imidj yaratish imkoniyatiga ega. Davlat turli siyosiy va iqtisodiy tashabbuslarni uyg'unlashtirib, global kuchlar o'rtasidagi ziddiyatlarda muvozanatni saqlash va diplomatik barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonning neytral tashqi siyosati mintaqaviy va global siyosatda davlatning mustaqilligini saqlash, strategik manevr qilish va diplomatik barqarorlikni ta'minlashda samarali vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, global va mintaqaviy tahdidlar, raqobat va siyosiy ziddiyatlar uni doimiy ravishda sinovdan o'tkazadi. Neytral siyosatning muvaffaqiyati davlatning diplomatik malakasi, strategik rejalashtirish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirishga bog'liq.

O'zbekistonning neytral tashqi siyosati davlatning mustaqilligini saqlash, global va mintaqaviy barqarorlikni ta'minlash va xalqaro maydonda ishonchli hamkor sifatida tanilish imkonini beradi. Neytral pozitsiya O'zbekiston uchun iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirish, diplomatik manevr qilish, xalqaro tashkilotlar bilan faol hamkorlik qilish va mintaqaviy barqarorlikni mustahkamlash imkoniyatlarini yaratadi. Shu bilan birga, global kuchlar o'rtasidagi ziddiyatlar, regional raqobat va iqtisodiy va xavfsizlik tahdidlari neytral siyosatni saqlashni murakkablashtiradi. Neytral tashqi siyosatning samaradorligi davlatning strategik rejalashtirish, diplomatik malaka va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish qobiliyatiga bog'liq. Shu yo'l bilan O'zbekiston global maydonda barqaror va ishonchli davlat sifatida o'z o'rnini mustahkamlashi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Karimov, I. *O'zbekistonning mustaqil tashqi siyosati: nazariya va amaliyot*. Toshkent: Fan, 2018.
2. Olimov, S. *Neytral tashqi siyosat va mintaqaviy barqarorlik*. Samarqand: Universitet Nashriyoti, 2019.
3. United Nations. *Central Asia and International Diplomacy*. New York: UN Publications, 2020.
4. Sa'diev, R. *Global Forces and Uzbekistan's Foreign Policy*. Tashkent: Akademnashr, 2021.
5. Boboqulov, T. *Diplomatic Strategy of Neutral States in International Relations*. London: Routledge, 2017.
6. Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Uzbekistan. *Uzbekistan's Foreign Policy Documents*. Tashkent, 2022.
7. Melissen, J. *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. Palgrave Macmillan, 2005.

